

Nr 277.

Av fru **Ronnebäck m. fl.**, om utvidgning av de centrala verkstadsskolornas verksamhetsområde till att omfatta utbildning i husligt arbete.

Utbildningen för husmödrar och hembiträden har ännu icke ordnats på tillfredsställande sätt, vilket otvivelaktigt är en av orsakerna till den pågående och oroväckande minskningen av rekryteringen till hembiträdeskåren. Det har länge rått en oerhörd brist på kvinnlig arbetskraft för hushållsgöromål, och ofta har det varit så, att den arbetskraft, som verkligen stått till buds, icke haft någon som helst utbildning i yrket, även om den under uppväxttiden i hemmet deltagit i husliga sysslor och därigenom erhållit någon erfarenhet om i ett hem förekommande arbetsuppgifter.

Emellertid är det ju så, att flickorna i allmänhet en gång själva skola bli husmödrar och taga vårdnaden om ett hem. Många gå till den uppgiften ganska främmande för de arbetsuppgifter, som komma att möta, och de ha knappast förmåga att fylla en husmoders utomordentligt betydelsefulla gärning. I hemmet skall det unga släktet fostras, där kommer det att erhålla de första, många gånger bestämmande intrycken av omvärlden, och där komma dess egenskaper att grundläggas och danas ut i den mån detta är ett resultat av miljöns påverkningar.

Utifrån sådana synpunkter hålla vi bestämt före, att så länge utbildningsfrågan för husmödrar och hembiträden icke erhållit tillfredsställande lösning, böra alla möjligheter tillvaratagas för att bereda den kvinnliga ungdom, som är och kan tänkas bli intresserad av hembiträdesyrket, tillfälle till en så allsidig och grundlig utbildning, som under nuvarande förhållanden kan ges.

Sådana möjligheter erbjudas enligt vår mening vid de centrala verkstadsskolorna, vilka efter hand torde komma att upprättas inom varje län. Nu gällande statsbidragsbestämmelser medge emellertid icke att statsbidrag för utbildning i husligt arbete får utgå vid dessa skolor, då hemsysslor av någon anledning icke anses tillhöra yrken i egentlig mening. Även om en sådan definition kan ha visst fog för sig, om man strängt håller sig till rent hantverksmässiga synpunkter, ter det sig onekligen något egendomligt, att den kvinnliga ungdomen skall vara helt utestängd från utbildning i hemvård vid de centrala verkstadsskolorna, varest den bästa och gedignaste undervisningen skulle kunna ges. Mot detta resonemang kan visserligen framhållas, att bidrag av staten för hembiträdesutbildningen sker i annan ordning och att följaktligen även blivande hembiträden kunna erhålla erforderlig hand-

ledning för att kunna väl sköta sina arbetsuppgifter. Härvid bör dock bemärkas att statens bidrag äro mycket blygsamma och att oss veterligt endast ett fåtal större städer inrättat skolor för utbildning i hemmets skötsel och vård. Med landstingen som huvudmän bleve de ekonomiska möjligheterna helt andra, och man kan knappast med fog anse *en* utbildningsmöjlighet för hembiträden inom varje landstingsområde vara orimligt begärt eller icke av behovet påkallat.

De centrala verkstadsskolorna, vilka komma att ge den manliga ungdomen utomordentliga möjligheter till allsidig yrkesutbildning, ha däremot icke så många yrkesgrenar av större betydelse att erbjuda den kvinnliga ungdomen. Hårfrisörskor, kokerskor, tvätterskor för maskinell tvätt o. s. v. äro visserligen behöfliga i det moderna arbetslivet, men dels utbildas tillräckligt många av dem i så att säga den öppna marknaden, och dels har samhället ganska begränsat behov av dylika yrkeskvinnor. Det sistnämnda gäller i synnerhet inom sådana län, varest få eller kanske inga större städer finnas. Yrkesutbildningen för flickor vid de centrala verkstadsskolorna har därför ofta måst begränsa sig till att omfatta klädningssömnad, vilket ju faktiskt är mycket torftigt, om man tar i betraktande de rikt differentierade möjligheter till yrkesutbildning, som den manliga ungdomen beretts.

Även ur en annan synpunkt vore det önskvärt, att utbildning i husligt arbete kunde lämnas vid de centrala verkstadsskolorna. Från såväl husmoders- som hembiträdeshåll framföres ofta den uppfattningen, att hemarbetet är undervärderat, dåligt betalt och ej erkänt som ett verkligt yrke jämställt med andra. Förutom övriga ekonomiska och sociala förhållanden torde också denna mening vara en bidragande orsak till minskningen av hembiträdeshåren. Det vore därför synnerligen angeläget att vidtaga sådana åtgärder i olika avseenden, att hemarbetets yrkesanseende hävdas och ökas. Genom att vid de centrala verkstadsskolorna upptaga det husliga arbetet jämsides med andra yrken för den kvinnliga ungdomen skulle hemarbetets karaktär av verkligt yrke komma att ytterligare markeras.

Med stöd av det anförda få vi sålunda hemställa,

att riksdagen i samband med beviljande av medel till centrala verkstadsskolor ville uttala sig för en sådan utvidgning av dessas verksamhetsområde, att detta även må omfatta utbildning i husligt arbete.

Stockholm den 21 januari 1944.

Anna Ronnebäck.

Nils A. Larsson
i Östersund.

E. Eriksson,
Kolbäck.

Elsa Johansson. Signe Linderöth-Andersson. Ruth Gustafson.